

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ

КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Олег СТРЕЛКО

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Екологія людини»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійна програма: Екологія транспортної інфраструктури

2024-2025 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «**Екологія людини**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 10 «Природничі науки», спеціальності 101 «Екологія», ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», денної форми навчання. К.: ДУІТ, 2024. 12 с.

Розробник: к.і.н., доцент, доцент кафедри екології та безпеки життєдіяльності
Пічкур Тетяна Валеріївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Екологія та безпека життєдіяльності». Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри

(підпис)

Олена СОРОЧИНСЬКА

© Пічкур Т.В., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>10 «Природничі науки»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність <u>101 «Екологія»</u>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: <u>«Екологія людини»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-
Загальна кількість годин - 900		Семестр	
		4-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 5,5	Освітній ступінь бакалавр	Лекції	
		15 год.	-
		Практичні, семінарські	
		15 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання:			
-	-		
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30/60 (50%)

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Екологія людини» є забезпечення формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення екологічно безпечного існування людини в сучасних соціально-економічних умовах.

2.2. Головними **завданнями** курсу є набуття студентами знань про людину як біологічну, соціальну та духовну істоту, що існує у тісній взаємодії із навколишнім природним середовищем

Завдання програми: набути загальних і фахових компетентностей, передбачених ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», а саме:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК09. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

ФК3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

ФК4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

ФК11. Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування.

ФК12. Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

Програмні результати навчання (ПРН), які повинні бути досягнуті після опанування дисципліни, передбачених ОПП «Екологія транспортної інфраструктури», а саме:

ПРН-02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПРН-07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.

ПРН-13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології

ПРН-24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН-25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основні природні та антропогенні фактори, які впливають на стан здоров'я і працездатність людини
- основні джерела забруднення біосфери, їх класифікацію за ступенем небезпеки.
- ступінь біологічної агресивності основних забруднювачів навколишнього середовища: фізичних, хімічних, механічних, біологічних.
- закономірності міграції токсичних речовин, їх руху по ланцюгам харчування.
- норми ГДК шкідливих речовин у повітрі, воді і продуктах харчування.
- основи гігієни.

вміти:

- використовувати основні закономірності міграції токсичних речовин у всіх складових частинах біосфери,
- визначати параметри токсичності і небезпеки шкідливих речовин і фізичних факторів для оцінки здоров'я людини.
- оцінювати ГДК шкідливих речовин у повітрі, воді і продуктах харчування.
- виявляти віддалені наслідки впливу фізичних та хімічних факторів на здоров'я людини.

Міждисциплінарні зв'язки: гідрологія, загальна біологія; загальна екологія.

3. Програма навчальної дисципліни Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Дослідження впливу екологічних факторів на здоров'я людини.

Тема 1. Основні поняття екології людини. Історія розвитку взаємовідносин людина-природа.

Тема 2. Вплив космосу на організм людини

Тема 3. Планетарні впливи на організм людини.

Тема 4. Адаптація людини до умов навколишнього середовища. Біоритми та їх впливна життєдіяльність людини.

Тема 5. Людина як цілісна біологічна система. Здоров'я людини як показник стану суспільства.

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Людська популяція, умови її формування

Тема 6. Взаємозв'язки людини і факторів навколишнього природного середовища.

Тема 7. Антропогенні фактори та їх вплив на здоров'я людини.

Тема 8. Людська популяція та її характеристики.

Тема 9. Соціальні показники якості життя людини

4. Структура навчальної дисциплін

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	Ла б	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
«Дослідження впливу екологічних факторів на здоров'я людини»												
Тема 1. Основні поняття екології людини. Історія розвитку взаємовідносин людина-природа.	9	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Вплив космосу на організм людини.	9	1	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Планетарні впливи на організм людини.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Адаптація	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-

людини до умов навколишнього середовища. Біоритми та їх вплив на життєдіяльність людини.													
Тема 5. Людина як цілісна біологічна система. Здоров'я людини як показник стану суспільства.	9	2	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	48	8	8	-	-	32	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 2 «Людська популяція, умови її формування»													
Тема 6. Взаємозв'язки людини і факторів навколишнього природного середовища.	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Антропогенні фактори та їх вплив на здоров'я людини.	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Людська популяція та її характеристики	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Соціальні показники якості життя людини	9	1	1	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	42	7	7	-	-	28	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	15	15	-	-	60	-	-	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Основні завдання циклу практичних занять:

- допомогти студентам систематизувати, закріпити і поглибити знання теоретичного характеру в галузі охорони довкілля;

- навчити студентів прийомам вирішення практичних завдань, сприяти оволодінню навичками та вміннями виконання розрахунків, графічних та інших видів завдань;
- навчити їх працювати з довідковою літературою, документацією і схемами;
- формувати вміння вчитися самостійно, тобто опановувати методами, способами і прийомами самонавчання, саморозвитку і самоконтролю.

№	Назва теми	Денна (годин)	Заочна (годин)
1	Тема 1. Визначення ефективності використання різних методів дослідження в екології людини	2	-
2	Тема 2. Біологічні ритми людини та сон як основа працездатності людини.	2	-
3	Тема 3. Оцінювання фізичного стану організму людини.	2	-
4	Тема 4. Визначення рівня та якості життя населення	2	-
5	Тема 5. Вплив урбанізації на населення	2	-
6	Тема 6. Визначення психічного здоров'я особи .	2	-
7	Тема 7. Визначення рослин, які мають здатність очищати повітря.	2	-
8	Тема 8. Санітарно-гігієнічне нормування та його взаємозв'язок із здоров'ям людини	1	-
	Разом	15	-

6. Темы для самостійної роботи

Самостійна робота студента – це основний засіб оволодіння навчальним матеріалом під керівництвом викладача у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для цього, визначається навчальним планом і залежить від загального обсягу годин, відведених для вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Розподіл самостійної роботи включає в себе:

ПМК – підготовка до модульного контролю;

ПП – підготовка до практичних занять;

ППК – підготовка до підсумкового контролю (заліку/іспиту).

У робочій програмі навчальної дисципліни самостійна робота відображається у вигляді таблиці у розрізі тем та кількості годин, відведених для їх виконання.

№	Назва теми	Денна (годин)	Заочна (годин)
1	Тема 1. Історія розвитку взаємовідносин людина-природа	6	-
2	Тема 2. Всесвіт і людина.	6	-
3	Тема 3. Залежність організму людини від природних	6	-

	чинників.		
4	Тема 4. Біоритми та їх вплив на життєдіяльність людини.	7	-
5	Тема 5. Здоров'я людини як показник стану суспільства.	7	-
6	Тема 6. Людська популяція та навколишнє середовище	7	-
7	Тема 7. Соціальні показники якості життя.	7	-
8	Тема 8. Екологічні складові життя в умовах міської місцевості	7	-
9	Тема 9. Екологічні складові життя в умовах сільської місцевості	7	
	Разом	60	-

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Система ЄКТС передбачає 100-бальну шкалу оцінювання навчальних досягнень студента.

Студент при вчасному складанні двох модулів за семестр, звіту з практичних занять може отримати автоматично оцінку по курсу відповідно до наступної таблиці.

Модулі	Модуль I			Модуль II			Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**		
	Кількість балів за модуль			Модульний контроль					Модульний контроль	
Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2					
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	20			20	30			20	90	10
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль		
Відвідування	3				5					
Активність на заняттях		12				15				
Виконання СРС			5				10			
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів додатково							15		

8. Критерії оцінювання модульного завдання (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	1
Разом	20

9. Критерії оцінювання екзамену (тест)

Завдання	Кількість балів
Питання 1-20	0,5
Разом	10

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за 100-баловою шкалою університету / Grade according to 100-points scale of university	Оцінка за національною шкалою / Grade according to the national scale		Оцінка за шкалою ECTS / Grade according to ECTS scale
	Диференційована оцінка / Differentiated grade	Недиференційована оцінка / Undifferentiated grade	
90-100 (творчий рівень) / (creative level)	5 (відмінно) / (excellent)	Зараховано / Passed	A
82-89 (високий рівень) / (high level)	4 (добре) / (good)		B
75-81 (достатній рівень) / (sufficient level)			C
64-74 (задовільний рівень) / (satisfactory level)			D
60-63 (задовільний рівень) / (satisfactory level)	3 (задовільно) / (satisfactory)		E
35-59 (низький рівень) / (low level)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання) / (unsatisfactory with the possibility to repass the exam)	Не зараховано з можливістю повторного складання заліку / Failed with the possibility to repass the credit	FX
0-34 (незадовільний рівень) / (unsatisfactory level)	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) / (unsatisfactory with the compulsory repeating of the course)	Не зараховано - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Failed with the compulsory repeating of the course	F

«Відмінно» - А (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - ВС (75-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (60-74 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необґрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (0-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

11. Методичне забезпечення

Для вивчення студентами дисципліни **«Екологія людини»** розроблено методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять, опорний конспект лекцій (розміщено на сайті бібліотеки ДУІТ).

Також розроблені конспекти лекцій (презентації) та методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни, з якими студенти можуть ознайомитися на навчальній платформі Google Клас.

12. Методичне забезпечення

Базова

1. Залеський І.І., Клименко М. О., Екологія людини. – К. Видавн. Центр «Академія», 2021.
2. Екологія людини: Курс лекцій для студентів географічних спеціальностей педагогічних університетів / Г. С. Хаєцький. – Вінниця: ФОП «Корзун Д.Ю.», 2017. – 306 с.
3. Екологія людини: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / А. Н. Некос, Л. О. Багорова, М. О. Клименко. – 2-ге вид. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 284 с.
4. Даценко І.І. Гігієна та екологія людини. - Львів.: Афіша, 2020.
5. Соломенко Л. І. Екологія людини [текст]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К. «Центручбової літератури», 2018. – 120с.
6. Савчук М.В.. Екологія людини: Конспект лекцій. – К. ДУІТ, 2022, 159 с.
7. Савчук М.В. Екологія людини. Методичні рекомендації до виконання

практичних робіт. – К.: ДУІТ, 2021, 35 с.

Допоміжна

1. Біляцький С., Хохлюк А. Демографія – найголовніший чинник майбуття: Україна //Аспекти праці. – 2019. -№5.

2. Хоботова Е. Б. «Екологія людини»: підручник. – Харків: видавництво ХНАДУ, 2018. – 352 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv.html

2. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua>

3. Науковий центр прикладних екологічних досліджень <http://env.teset.sumdu.edu.ua>

4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>

5. Урядовий портал www.kmu.gov.ua

Розробник

Тетяна ПІЧКУР